GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 75.** 3. Lipca 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiednia d.* 21. *Czerwca.* —

Dotychczasowy Ajent nadworny Ignacy Kawaler de Szenfeld z powodu, że iest pierwszym Referentem i Dyrektorem Kancelaryi pierwszey Austryiackiey kassy oszczędności i zatrudniony mocno ogólnemi sprawami instytutu opatrzenia, został zniewolony prosić o uwolnienie siebie od obowiązku nadwornego Ajenta, który od 1819 sprawował, na co też Kancelaryia nadworna zezwoliła, oraz onemuż stosownie do naywyższego Postanowienia z d. 7. Czerwca b. r. za iego działalność i pracę przy zaprowadzeniu i urządzeniu pierwszey Austryiackiey kassy oszczędności w Wiedniu, która dawszy pochop do zaprowadzania podobnych urządzeń była wzorem dla innych kass oszczędności po prowincyiach i połączonego z nią powszechnego instytutu opatrzenia, oznaymiła N. Pana łaskawe upodobanie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Z Nowego-Yorku piszą pod d. 5. Maia: W tuteyszym ratuszu zebrało się Zgromadzenie dla wynalezienia środków, iakiemiby wydobyć można P. Jeffersona z nieszczęśliwego położenia, w którem się znayduie. Zgromadzenie to składało się z nayznakomitszych i naybogatszych obywateli miasta. Uchwalono mianować Wydział ze 24 obywateli, upoważnionych przyymować składki mieszkańców Nowego-Yorku, oraz w tym samym zamiarze ustanowić Pod-Wydział we wszystkich Państwach związku, słowem, iąć się naystosownieyszych środków, aby sprawcy naszéy niepodległości przynaymniey przy schyłku życia iego zapewnić spokoyność.

Zjednoczone Stany mianowały P. James Corkey z Ohio swoim Posłem w Limie a Johna James Appleton Sprawuiącym interesa w Sztokolmie.

Nadeszło kilka Numerów Gazety Niemieckiey z roku drugiego, wychodzącey we Filadelfii: tytuł iey iest Korrespondent Amerykański kraiowy i zagraniczny. Drukarz Ritter, który przed trzema laty z rodziną swoią udał się z Ellwangen do Filadelfii, począł na nowo wydawać to pismo. Redaktorem iest P. Goesler. W temże znayduią się nietylko wyimki z naylepszych gazet europeyskich, ale także oryginalne artykuły, wiadomości o przybyłych okrętach, ceny towarów Filadelfickich, wezwanie dziedziców zmarłych tamże Niemców, doniesienia osobach, którym w Niemczech spadło dziedzictwo, sprzedaże dóbr w Pensylwanii, i mnóstwo innych artykułów. — W roku 1825 zawinęło do portu Filadelfii 483 okrętów ze wszystkich okolice świata oprócz żeglarzy Amerykańskich, których liczba wynosiła 1195. Dwanaście okrętów chińskich zapłaciło cła 1 mil. 973,205 talerów (po 2 ZR. 24 kr.), zatem 3 mil. 733,892 Z : podług naszych pieniędzy. Ztąd uczynić można wniosek o wielkim handlu tego miasta, chociaż nie iest naywaźnieysze w handlu Ameryki północney. Z Hiszpanii przybyło 95 z Anglii i Irlandyi 55, z Mexyku 44, z Indyiów Angielskich zachodnich 48 i t. d. z Holandyi i Niemiec tylko 13 okrętów. — Zbior bawełny w Zjednoczonych Stanach roku 1825 wynosił 560249 balów i przewyższył zbiór z 1824 o 60091 balów. Cena tego produktu utrzymywała się między 18 i 20 kray. W Państwie Pensylwanii wynosiły w 1825 na wewnętrzne ulepszenia użyte summy 7 mil. tal. (po 2 ZR. 24 kr. iestto wartość dollara, czyli talera Ameryk.) Summa przez miasto Nowy-York na połączenie różnych rzek za pomocą kanałów użyta daleko iest znacznieysza. Teraz trudnią się otworzeniem drogi wodą między Nowym-Yorkiem a Missisipi. Podług wniosku Gubernatora Clinton wielki kanał z ieziora Eris, ukończony w 26. Października 1825 kosztował więcey iak 9 mil. tal. nielicząc w to procentów, które za pożyczkę téy summy zapłacono.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Wybory do Parlamentu, rozpoczęte po różnych mieyscach wprawiaią kray nieiako w gorączkowe wzruszenie. W Karlisle bardzo źle obeszło się pospolstwo z Kandydatem ministeryialnym Sir Philipem Musgravem, albowiem zmusiło go schronić się do domu, z którego dopiero za pomocą siły zbroynéy wyszedł. Ponieważ zaś pospolstwo, ustępuiąc bagnetom poczęło rzucać kamienie na żołnierzy, więc ci dali ognia i kilku ludzi zginęło a kilku raniono. — W starém mieście, Cyty iak iuż donieśliśmy poczęły się wybory w d. 9.; podało się sześciu Kandydatów, do wybrania z

)(

tychże czterech, i z tych wybrano Starszych gminnych Wood i Waithmana; w Westminsterze poczęły się d. 10., gdzie wybrano Sir Francis Burdeta i P. Hobhouse na Reprezentantów, w Southwark trwały już od d. 7. Czerwca. Obadwa dotychczasowi Reprezentanci tey części miasta, mieli w d. 9. tegoż miesięca P. Calvert 1465, Sir Robert Wilson 1388; zaś No-Popery Kandydat, P. Polhill 974 głosów.

Wsławiony Hunt staraiąc się na Członka Parlamentowego rozśmieszał Anglików swoią komiczną powagą. W powozie cztorokonnym przybył do Taunton, otoczony 3 do 4000 ludzi, oświadczył, iż do ostatniego trzymać się będzie. Gdy się go ktoś zapytał, czyli zechce wyborcom bóty chędożyć, odpowiedział, że się nie wstydzi swoiego rzemiosła (handluie bowiem szuwaxem), życzy przeciwnie, aby wszyscy ubodzy Anglicy szuwaxu podostatkiem *gratis* otrzymywali, mówił daléy, ieśli czarne sprzedaię, to i współubiegacz móy Dickinson handluie czarnymi (niewolnikami w Indyiach Zachodnich), a drugi współubiegacz Lethbridge, głęboko siedzi po szyię w atramencie; na inne pytanie co zamyśla czynić w Parlamencie? odpowiedział: Tak, gdybym nawet nic nie robił, tedy czyniłbym zawsze tyle, ile czyni większa część Członków w Parlamencie.

Francyia.

Xiąże Talleyrand miał w d. 13. Czerwca powtórne w St. Cloud u Króla posłuchanie.

W d. 15. z. m. przyymował Król w St. Cloud na prywatném posłuchaniu Xięcia Szoenburga Ces. Austryiackiego nadzwyczaynego Posła na król. Wirtembergskim Dworze.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 14. Czerwca głosowano względem całego budżetu i takowy 287 białemi gałkami przeciwko 43 czarnych p zyięto.

Sąd appellacyyny Paryzki potwierdził wyrok Trybunału policyi wskazuiący P. Fournier Verneuil autora nowego tableau Paryża na sześcio-miesięczne więzienie i 25 fr. kary pieniężnéy, zapłacenie kosztów sprawy i zabranie i zniszczenie dzieła iego, iako zaskarzonego o naruszenie publicznéy i religiyney moralności.

Sąd Parów zamknął narady w d. 10. Czerwca na wniosek uczyniony przez Kommissyią względem ugody Ouvrarda o dostawę. Już uchwała z d. 2. t. m. w głównéy rzeczy procesu dodała skargę, podaną przez P. Boisson przeciwko Jenerałowi Porucznikowi Hrabi Guileminot, z powodu dowolnego aresztowania go, a to w skutek wyroku, który go wskazał na wygnanie z Hiszpanii w Sierpnia 1822. Dzisiay wydał Sąd wyrok, którym przed rozpoznaniem co z prawa przypadnie nakazuie: Aby Kanclerz Prezydent i owi Parowie, których upoważni do pomocy, lub ktorzy w razie przeszkody, onegoż zastąpią, przystąpił do dodatkowey instrukcyi, tak względem rzeczoney skargi iakoteż względem faktów ściągaiących się do główney rzeczy processu, by po przedsięwzięciu i zdaniu sprawy z owéy dodatkowéy instrukcyi, Jenerałny Prokurator wniósł potrzebne rekwizytoryium a Sąd zawyrokował co z prawa przypaduie.

Niemcy.

Król Jegomość Bawarski powrócił znowu do Monachium d. 17. Czerwca wieczorem. Dnia następuiącego raczył Monarcha wraz Xięciem Karolem i Xięciem Maxymilianem Bawarskim, otoczony ich Dworami położyć kamień węgielny do budowy królewskiey, która dotąd nie ukonczone skrzydło ze strony południowey król. Rezydencyi pysznym pawilionem zdobić będzie. Król. Pruski Poseł na Dworze Badeńskim i przy Związku Szwaycarskim, Baron Otterstedt, wyiechał w d. 14. Czerwca z Karlsruhe do Lucerny, aby był na maiącem natąpić Seymie tego Kantonu.

Merkury Szwabski donosi z Stauffen (w W. Xięstwie Badeńskiem) z d. 11. Czerwca: »Dnia 3. Czerwca wieczorem o godzinie 6, goniec przybyły z Manheim na pocztę w Kroetzingen oznaymił o nadeyściu trzech powozów z podróżnymi Rossyyskimi, którzy tam mieli nocować. Ponieważ przybycie zapowiedzianych gości spóźniało się o trzy godziny, tedy niespokoyny goniec począł narzekać. O godzinie 10 dopiero nadiechały powozy; w iednym z tych leżała umarła Hrabina Bobryńska, a matka iey owdowiała Xiężna Gorczaków w słabościach; małżonek zmarłey iechał z Genewy z lekarzem i uczonym sławnym Professorem Maunoir, starszym. Hrabina wpadła w słabość na drodzę między Hochheim i Kroetzingen, niedaleko mostu Eschbacherskiego, wyniesiona z powozu na bliską rolę, gdzie wkrótce usnęła na wieki w rękach swoiego męża. Niebawem po przybyciu posłano do Ces. Rossyyskiego Posła w Bernie z prośbą o duchownego obrządku Greckiego, który przybył w nocy z d. 5. na 6. Hrabina Lidia, tak się zwała zmarła, miała lat 19, o dwóch lata zaślubiona Hrabiemu Bazylemu Bobryńskiemu w Moskwie; iest ona iedyną córką zmarłego Ministra woyny Gorczakowa, iak iey matka iedyna córka żyiącego 87 letniego Xięcia Dolgorukiego. Z nią ginie pokolenie, co niegdy panowało Ukrainie. — Hrabia niechce zostawić zwłok swoiey małżonki, lecz wiezie ie do Moskwy, do czego wyiednał sobie pozwolenie przeprowadzić zwłoki przez kraie, które prze-

ieżdza. Na polu, gdzie umarła Hrabina, chce Hrabia wystawić kaplicę. Ubogę wdowę, którey pole to iest własnością opatrzył iuż dostatecznie na całe iey życie.

Prussy.

Podług wiadomości z Berlina Jego Królewicowska Mość Xiążę Karol Pruski poiechał do Petersburga.

Zarząd główny Pruskich Stanów długu w Berlinie ogłosił w d. 28. Maia, iż miasto domu handlowego Reichenbach i Współki w Lipsku, dóm handlowy Frege i Współki upoważniony iest płacić procenta od rewersów Stanu za granicą w obiegu będących.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie zawieraią następuiące Urządzenie, tyczące sie handlu tranzytowego bydłem z Rossyi przez Królestwo Polskie do Austryi i Pruss:

§. 1. Dozwala się poddanym, tak Cesarstwa Rossyyskiego, iako i Królestwa Polskiego, wszelkiego rodzaiu bydła Rossyyskiego pochodzenia, oprócz koni, prowadzić transito przez Krolestwo Polskie do Austryi i Pruss.

§. 2. Handel tranzitowy bydłem, iako przedmiotem należącym do produktów surowych, prowadzić mogą w Panstwie Rossyyskiém szlachta, nie zapisuiąc się do giełd kupieckich, również i kupcy wszystkich trzech giełd. Przybywiący zaś z Królestwa Polskiego do Rossyi za sprawami tego handlu, powinni mieć od swoiego Rządu świadectwo na to, że są rzeczywiście iego obywatelami czyli mieszkańcami.

§. 3. Policyie mieyskie i ziemskie w Rossyi i Rząd w Królestwie Polskiém obowiązane są czynić wszelką prawną pomoc pędzącym bydło tranzyto.

§. 4. Jak tylko bydło przepędzone będzie do Rossyyskiey wychodowey Komory, właściciel iego, albo iego kommissant obowiązany podać deklaracyią z wyrażeniem rodzaiu iego i liczby, oraz mieysca, przez które ma to bydło przepędzać.

§. 5. Komora, sprawdziwszy przepędzaiące się bydło z podaną deklaracyią i uzyskawszy przypadaiącą od niego podług taryfy opłatę, obowiązana wydać podaiącemu deklaracyią świadectwo, z wyrażeniem, ile i iakiego rodzaiu przepędza się bydło.

W przypadku dostrzeżenia przez Komorę niezgodności deklaracyi ze stawionem do przeyrzenia bydłem, oświadczaiący nie podpada żadney za to karze, a opłata cła i wydania wyżey wspomnionego świadectwa powinne być zgodne z tém, co się rzeczywiście okazało.

§. 6. Jak tylko bydło będzie przypędzone do Komory, przez którą się wpuszcza do Królestwa Polskiego, wtedy iego właściciel, albo iego pełnomocny, obowiązany podać wydane mu z Komory Rossyyskiey świadectwo, które Komora Polska powinna z całą dokładnością porównać z samym transportem.

§. 7. Jeżeliby się przy takowém działaniu okazała większa lub mnieysza liczba bydła, albo też inny iego rodzay, aniżeli wyrażono iest w świadectwie, w takiém zdarzeniu od każdego wołu, znalezionego nad liczbę, wyrażoną w świadectwie, ma być uzyskana w tymże czasie opłata konsumcyyna podług taryfy Królestwa Polskiego: mnieysza zaś liczba bydła, aniżeli w świadectwie, wtedy tylko podpada takowey opłacie, ieżeli nie będzie złożone na iego ubytek świadectwo od Zwierzchności tego mieysca, gdzie się to zdarzyło.

§. 8. Handluiącym, pędzącym z Rossyi bydło w iednym i tymże transporcie, częścią transito, częscią zaś na potrzeby Królestwa, natychmiast po uzyskaniu zupełney opłaty od partyi, przeznaczoney na potrzebę, wydaie się świadectwo na każdą partyią osobno.

Kaucyia.

§. 9. Dla zabezpieczenia Skarbu od szkody na przypadek pozostania w kraiu iakowey części wołów na tranzyto zadeklarowanych, pędzący takowe obowiązanym będzie złożyć kaucyią. Kaucyia ta wyrównywać ma połowie całkowitego cła Taryfą Polską od wołów przepisanego, czyli po Złtp. 13 gr. 15, wyraźnie Złotych Polskich Trzynaście groszy piętnaście od iedney sztuki. — Może być złożoną w brzęczącey monecie Rossyyskiey lub Polskiey, w assygnatach Rossyyskich, albo biletach kassy zachowawczey i banku kredytowego i handlowego Petersburgskiego. — Na złożoną kaucyią udzieli Komora interesentowi świadectwo depozytowe.

Od innego rodzaiu bydła nieulegaiącego żadney przy wchodzie z Rosssyi do Polski opłacie celney, kaucyia wymagana nie będzie.

Złożona kaucyia na woły wraz z świadectwem Komory Rossyyskiey, o którém w §. 5. mowa, pozostaie na Komorze Polskiey, aż do udowodnienia według przepisów poniżey wskazać się maiących, wyiścia bydła za granicę Królestwa, lub sprzedaży onego na konsumcyią wewnętrzną tegoż Królestwa, i nastąpioney od niego opłaty celney.

Dalsza Expedycyia.

§. 10. Po dopełnieniu sprawdzenia transportu i złożeniu kaucyi na ilość wołów na tranzyto przeznaczonych, iakoteż po opłacie cła od wołów będących w przypadku przewidzianym w §. 7. ni-

nieyszego Urządzenia, Komora wchodowa Polska udzieli pędzącemu bydło, zwykłą expedycyią tranzytową wraz z listem konwoiowym podług obranéy sobie przez pędzącego do punktu wychodowego marszruty.

W expedycyi téy i w liście konwoiowym, wyrażona będzie ilość bydła istotnie przy sprawdzeniu transportu na Komorze Polskiey znalezionego, obrana przez pędzącego marszruta, punkt przez który bydło ma wyyść za granicę Polską, tudzież ile handluiący złożył kaucyi, i z czego takowa się składa. — Ilość wołów pro consumo przy wchodzie opłacona, nie ma się mieścić w téy expedycyi, lecz na takową oddzielny kwit celny interessentowi wydanym będzie.

§. 11. Po udzieleniu handluiącemu przez Komorę expedycyy w powyżéy opisanym sposobie przygotowanych, bydło wyexpedyiowane, swobodnie pędzone być może, do punktu wychodowego obraną marszrutą.

W tym celu od Komor granicznych Rossyyskich oznacza się przez Królestwo Polskie po kilka traktów do każdego punktu wychodowego, przez który bydło za granicę wyprowadzone być może.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Rossyia.

— *Z Petersburga d. 3. Maia.* —

N. Pan przesłać raczył Xięciu Bazylemu Dołgorukiemu następuiący reskrypt: »Rozważaiąc Wasze rachunki zdane z administracyi kantoru staien Dworskich i komitetu ekwipażów, w ciągu roku 1825, z ukontentowaniem spostrzegłem, że Wasze urządzenia ekonomiczne pozwoliły Wam uczynić wydatek nadzwyczayny 700,000 rubli bez assygnowania nowych summ na ten przedmiot, i że Wam ieszcze tak w pieniądzach, iak w zapasach i materyiałach znaczna oszczęność pozostała. Oświadczaiąc Wam z tego powodu Moią szczególnieyszą wdzięczność i życzliwość, upoważniam Was, zgodnie z przełożonym Mi przez Was proiektem do rozdania 18,000 rubli tytułem nagrody między nayzasłużeńszych urzędników i służących kantoru staien Dorskich i komitetu ekwipażów i do obrócenia reszty oszczędności na potrzebne budowy w zakładach należących do kantoru staien, niemniey do sprawienia nowéy liberyi galowéy na 60 staiennych. — Jestem Wam przychylny (podp.) MIKOŁAY. — W Carskiem Siele d. 15. Maia 1826.

W rozkazie Gabinetowym z d. 3. Maia r.b. wyraża Cesarz Jegomość, iż od czasu iego na Tron wstąpienia zastósowanie i wypełnienie ustaw karzących dla W. Xięstwa Finlandyi we wszystkich tych przypadkach, gdzie takowe stanowią karę śmierci, były przedmiotem iego troski. Ustawy karzące dla W. Xięstwa Finlandyi tak są surowe i tak często wymierzaią karę śmierci, iż ze wszystkich ustaw tego rodzaiu w obwodzie całéy Monarchii staią się wyiątkiem. Że teraz nie iest czas i okoliczności nie dozwalaią podać proiekt do powszechnéy odmiany ustaw dla naradzenia się Stanom, zatem Cesarz Jegomość używać będzie właściwego sobie prawa ułaskawienia dla ocalania zbrodniarzy od śmierci. W mieysce téy kary, niewolnicy płci męzkiéy wysłani będą do Guberniów Azyiatyckich położonych na wschodzie gór Uralskich, gdzie użyci zostaną do robót w kopalniach Sibirskich.

N. Pan przesłał Xięciu Alexemu Kurakinowi następuiący reskrypt: »Otrzymawszy bolesną wiadomość o zeyściu z tego świata N. Cesarzowéy Elżbiety, Naszéy ukochanéy Bratowéy, rozkazuię Kommissyi żałobnéy, ustanowionéy z powodu zgonu N. Cesarza Alexandra, błogosławionéy pamięci, i która ieszcze rachunków nie zdała, aby uczyniła rozporządzenie do pogrzebu N. Cesarzowéy. Maiąc na uwadze gorliwość iego rozporządzeń w owéy sposobności, powier..m mu równie teraźnieysze zatrudnienie i w skutku tego 1) wkładam na Was obowiązek urządzenia stósownie do stopnia zmarłéy, obrzędu uroczystości pogrebowéy, któréy proiekt przełożony będzie do Moiego zatwierdzenia. 2) We wszystkich innych okolicznościach, w którychbyście mogli mniemać, że wyiawienie Moiéy woli iest potrzebne upoważniam Was z wszelkiem zaufaniem do przedsiębrania takich środków, iakie uznacie za naywłaściwsze, wyiąwszy, gdyby zachodziła iaka ważna trudność, a w tym iedynie przypadku winni będziecie uczynić Nam rapport. 3) Rozkazuię Departamentowi dóbr Korony, aby oddał pod Wasze rozrządzenie tymczasowo 100,000 rubli na opędzenie pierwszych wydatków Kommissyi. Jestem Wam przychylny. (podp.) MIKOŁAY. W Petersburgu d. 10. Maia 1826 r.«

Jenerał Major Hr. Suchtelen 2. mianowany został Jenerałem-Kwartermistrzem sztabu Jego Cesarskiéy Mości.

Xiężna Łopuchinowa, Dama honorowa NN. Cesarzowych, towarzyszyć będzie zwłokom zmarłéy Monarchini do tuteyszéy Stolicy.

Feldmarszałek Hrabia Stedingk, Poseł Króla Szwedzkiego, przybył d. 6. z. m. do tuteyszey Stolicy.

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.